

РЕЦЕНЗІЯ

~~Підручник «Фармакологія» / І.С.Чекман, В.М.Бобирьов, Н.О.Горчакова та ін. - Вінниця: Нова книга, 2009. - 480 с., рекомендований МОЗ України для студентів стоматологічних факультетів ВНЗ України.~~

Фармакологія в системі вищої медичної освіти є сполучною ланкою між теоретичними та клінічними дисциплінами, знання з якої допомагають лікарю успішно використовувати можливості фармакотерапії у клінічній практиці. Враховуючи особливості практичної діяльності лікарів-стоматологів, переважне використання ними в своїй роботі препаратів певних фармакологічних груп, застосування специфічних шляхів введення лікарських форм, здається доцільним і своєчасним видання фундаментального підручника з фармакології, який профільований для студентів стоматологічних факультетів. Рецензуємий підручник підготовлений колективами кафедр фармакології та клінічної фармакології двох провідних вузів з підготовки лікарів-стоматологів – Національного медичного університету імені О.О.Богомольця і Української медичної стоматологічної академії. Автори підручника є фахівцями з фармакології, мають базову стоматологічну освіту, що дозволило їм професійно підійти до подання матеріалу. Підручник умовно можна розділити на чотири основні частини: вступ, загальна фармакологія, спеціальна фармакологія і загальна рецептура.

У вступній частині розглядається питання змісту фармакології, її становище серед інших медичних наук. Також наведено історичний огляд розвитку лікознавства і фармакологічної науки у цілому.

У розділі «Загальна фармакологія» розглядаються основні закономірності взаємодії організму людини і лікарських засобів, що є основою первинної фармакологічної реакції. Детально описані питання фізико-хімічних властивостей лікарських засобів, наведені основні фармакокінетичні терміни та фармакодинамічні параметри. Певне значення надається різним патологічним станам організму, які нерідко зустрічаються у практиці стоматолога. Розуміння механізму та видів дії препаратів є основою раціонального вибору та призначення фармакотерапії. Підкреслено важливість врахування цих питань для лікарів-стоматологів. Розглядаються не тільки головні властивості речовини, які визначають їхню фармакологічну активність, але й залежність їх дії від умов застосування і стану організму. Обговорюються основні побічні ефекти препаратів, а також особливості їх проявів у порожнині рота.

У найбільшому за обсягом розділі «Спеціальна фармакологія» розглядаються фармакологічні властивості основних груп лікарських засобів, які найчастіше використовуються в стоматології. Треба відзначити, що автори підручника диференційовано підійшли до викладення матеріалу – більш детально описані групи лікарських засобів, які знайшли широке застосування в стоматологічній практиці, а саме – протимікробні засоби, лікарські засоби, які впливають на обмін речовин в твердих тканинах, антиоксиданти, місцевоанестезуючі засоби, ненаркотичні анальгетики, антисептики та інші.

Автори підручника окремий розділ присвятили фармакотерапії основних стоматологічних захворювань та невідкладних станів в умовах стоматологічної клініки. У цьому розділі представлені принципи лікування карієсу та некаріозних уражень зуба, пульпіту, періодонтиту, тканин парадонту, захворювань слизової оболонки порожнини рота та хірургічної патології. В книзі освітлені нові медичні препарати пролонгованої дії, до яких відносять лікарські речовини, іммобілізовані на кремнеземах, наведені принципи підходу та раціонального вибору пломбувальних матеріалів. Закінчується розділ описанням засобів невідкладної допомоги станів, які найчастіше зустрічаються в практиці лікаря-стоматолога.

Останній розділ «Загальна рецептура» містить відомості щодо правил виписування рецептів, виготовлення лікарських форм, що є необхідним для опанування студентами програми з фармакології. Також надаються відомості про ряд лікарських форм, які застосовуються переважно у стоматологічній практиці.

Підручник написано відповідно до програми з фармакології для студентів стоматологічних факультетів вищих навчальних закладів III-IV рівнів акредитації. Матеріал поданий в оптимальному обсязі, характеризується раціональною структурою, чіткістю, послідовністю, профілізацією до стоматологічного фаху. Вважаємо, що підручник «Фармакологія» для стоматологічного факультету представляє собою фундаментальну працю і становить істотний інтерес, як для студентів стоматологічних факультетів, так і лікарів-інтернів та практикуючих лікарів-стоматологів. Тому, на наш погляд, підручник «Фармакологія» /І.С.Чекман, В.М.Бобирьов, Н.О.Горчакова та ін. - Вінниця: Нова книга, 2009. - 480 с., рекомендований Міністерством охорони здоров'я України для студентів стоматологічних факультетів вищих медичних навчальних закладів може бути представлений на здобуття Державної премії України в галузі науки і техніки.

д.мед.н., професор Є.В.Ковальов - завідувач кафедри пропедевтики терапевтичної стоматології ВДНЗ України «Українська медична стоматологічна академія», Заслужений діяч науки і техніки України